

УДК 377.6

<https://doi.org/10.37041/2410-4434-2021-17-11>

Ганна Шкарупа

викладач ВСП «Фахового

коледжу мистецтв та дизайну»

Київського національного

університету технологій та дизайну

м.Київ, Україна

ORSID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8013-5399>

КРЕСЛЕННЯ У РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО- КОНСТРУКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

Анотація. Сучасний ринок праці передбачає здатність фахівця гнучко і творчо реагувати на появу нових технологій та передбачає вміння швидко адаптуватись до оновлених виробничих процесів. Це вимагає від дизайнерів високого професіоналізму, який розкривається у художньо-конструктивній варіативності пропонувананих ним рішень. Інтегративна компетентність дизайнера формулюється у Стандарті як здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі дизайну або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів дизайну та характеризується певною невизначеністю умов.

Ефективна організація навчального процесу на основі вимог майбутньої професійної діяльності, що передбачає створення нових дизайн-об'єктів, вимагає інтегрування фахово-орієнтованих навчальних задач до змісту загальноосвітніх дисциплін. Особливо це стосується такої дисципліни, як креслення, що сприятиме розвитку художньо-конструктивної компетентності. Проте, останніми роками "Креслення" - як шкільна дисципліна - стрімко зникає з переліку обов'язкових. За нинішніх умов модернізації професійної освіти до навчальної програми дисципліни "Креслення" висувається подвійна вимога – структурної сталості та змістово-процесуальної гнучкості (мобільності), що посилює важливість виваженного формування змісту навчальних планів перед виклада-

чами фахових закладів передвищої освіти. Особливо тих, де готують майбутніх дизайнерів.

Ключові слова: майбутні дизайнери, основи креслення, художньо-конструктивна компетентність, фаховий коледж, передвища освіти

Постановка проблеми. Унормування в новому українському законодавстві всіх ланок освіти з метою приведення їх до Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО) та Національної рамки кваліфікацій (НРК) надав поштовх для розробки і запровадження освітніх стандартів фахової передвищої освіти, розроблених на компетентнісній основі. Базовими цілями в Стандарті спеціальності “Дизайн” визначені: формування у здобувачів компетентностей, пов’язаних з розв’язанням спеціалізованих задач, пошуком творчих рішень або відповідей на практичні проблеми в галузі дизайну а також продовженням навчання на наступному рівні освіти [1].

Відповідно до стрімкої динаміки соціально-економічної ситуації постійно змінюється ринок праці. Об’єкти дизайнерського проектування є своєрідними засобами комунікації, виховання культури та формування престижу у споживачів. Тому потреба на послуги професійних дизайнерів нині обумовлює стрімке зростання попиту в Україні на цю спеціальність.

Професійна підготовка майбутнього дизайнера в сучасних умовах спрямована на реалізацію низки задач, серед яких ключовими є:

- творчі (розвиток персональних творчих здібностей студента, критичного та проблемно-орієнтованого мислення, прищеплення навичок творчо переоцінювати власні досягнення);
- професійно-орієнтовані (розвиток здібностей вільно орієнтуватись в сучасній дизайн-професії і в системі творчого проектування);
- науково-творчі (розвиток у студентів інтересу до дизайн-освіти, проєктної діяльності, підтримка самостійної дизайн-творчості).

Численні роботи учених і практиків, присвячені формуванню професійної компетентності фахівців різних галузей діяльності свідчить про актуальність та невирішеність цієї проблеми. Вирі-

шення проблеми розвитку художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів як компонента професійної компетентності вимагає подальших досліджень і висвітлення її місця в теорії та практиці професійної дизайн-освіти. Компетентнісний підхід переорієнтовує освітній процес на кінцеві результати в діяльнісному вимірі, на формування й розвиток у здобувачів фахової передвищої освіти здатності практично діяти та застосовувати набутий досвід та провадити професійну діяльність відповідно до фаху [4, с.103].

Мета і завдання статті: визначити місце навчальної дисципліни “Креслення” в системі сучасної фахової передвищої дизайн-освіти та проаналізувати її роль у розвитку художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів України.

Результати дослідження. Станом на початок 2020/21 року відбувається перехід навчальних закладів в статус передвищої освіти та оновлення навчальних програм для підготовки «фахових молодших бакалаврів», у статистичних матеріалах, присвячених професійній освіті виокремлюється масивна і варіативна позиція «Дизайн».

За даними ЄДБО, станом на серпень 2021 року в Україні діє 40 закладів фахової передвищої освіти, які в період вступної кампанії 2021 запропонували абітурієнтам з базовою та повною загальною середньою освітою 129 освітніх пропозицій, що покривають 17 спеціалізацій напрямку 022 «Дизайн»[38]. Найбільш поширене з них – «графічний дизайн» – здобути цю професію можна у 24 закладах фахової передвищої освіти, ще три навчальних заклади пропонують комбіновані версії. Там можна опанувати графічний дизайн разом із дизайном середовища (ВСП «Запорізький електротехнічний фаховий коледж національного університету “Запорізька політехніка”), або графічний дизайн разом із дизайном одягу (ВСП "Брянківський коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка"), або дизайн реклами та комп'ютерної графіки (Приватний заклад передвищої освіти "Мистецький коледж імені Сальвадора Далі"). На другому місці за чисельністю пропозицій – 18 - дизайн середовища, і також це не повне число, бо додатково на вибір абітурієнтів пропонуються спеціалізації з дизайну інтер'єру (ВСП “ФКМД КНУТД”), та дизайну архітектурного середовища (Комунальний заклад Львівської облради Львівський фаховий коледж декоративного і ужиткового

мистецтва ім. І. Труша). Перукарське мистецтво, візаж та декоративна косметика, дизайн стилю та макіяжу – 13 пропозицій, Дизайн одягу, взуття, аксесуарів, вишивки та трикотажних виробів – 9 пропозицій, крім того серед освітніх пропозицій у двох навчальних закладах є “чистий” дизайн (Черкаський державний бізнес-коледж та Фаховий коледж Класичного Приватного університету), а також абсолютно нова дизайн-спеціалізація “мистецтво живопису” (ВСП “ФКМД КНУТД”)

Широка розгалуженість спеціалізацій формується як під тиском особливостей попиту ринку праці, так і значною відмінністю технологічних процесів при виконанні робіт, пов’язаних із специфікою композиційного та художньо-конструктивного рішення того чи іншого об’єкту дизайну. Саме тому художньо-конструктивна компетентність – як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, яка визначає здатність особи до успішної професійної діяльності – є важливою визначальною одиницею при моделюванні освітнього процесу [8]. З іншого боку, варіативність освітніх пропозицій з Дизайну посилюється зацікавленістю вступників та конкуренції навчальних закладів Заклади фахової передвищої освіти, як ланка цілісної структури дизайн-освіти, по-перше, виступають в якості систем, де задовольняються потреби і запити студентів у їхньому особистісному і професійному становленні, по-друге, саме в цих закладах задовольняється соціальне замовлення на підготовку спеціалістів-дизайнерів.

Таблиця 1.

Розподіл студентів закладів ФПО за освітньо-кваліфікаційними рівнями в галузі «Культура і мистецтво» спеціальність «Дизайн» на початок 2020/21 навчального року відповідно до Переліку 2015 року (за даними Державної служби статистики України) [1.6, 1.11, 1.16,]

	Фаховий молодший бакалавр	Молодший спеціаліст	Всього (осіб)	«Культура і мистецтво» разом (для порівняння)
Прийнято	1018	0	1018	4612 (1.16)
Навчається	995	2037	3032	14639 (1.11)
Випущено (у 2020р.)		728	728	3649
Разом	2023	2765	4788	

Традиційно центральною навчальною дисципліною в системі дизайн-освіти є художнє проектування. Мета навчального проектування полягає у практичному засвоєнні студентами знань та умінь, що є необхідними для подальшої професійної творчості. На відміну від традиційних методів навчання у процесі проектувальної діяльності засобами образотворчого мистецтва, технічної і художньої праці створюються нові проекти, а не виконуються завдання. Очевидно, що професійна дизайн-діяльність не може відбуватися без попереднього вивчення комплексу базових спеціальностей. Тісно пов'язаним з проектуванням є конструювання. В. Корсунський називає *художнє конструювання* багатоаспектним видом діяльності, яка пов'язує в нерозривне ціле доцільність і красу, *технічні й естетичні основи*, уможливило створення якісно нової системи організації фахової та професійної підготовки дизайнера, який володіє винятковою компетентністю у галузі мистецтва, вміннями і навичками майбутнього дизайнера [5, с. 42].

Під час виконання певних проектних завдань студенти повинні продемонструвати вміння професійно втілювати художню образність спроектованої ідеї, та враховуючи всі технологічно-конструктивні етапи, презентувати цілісну роботу, готову до втілення в матеріалі. Не викликає сумнівів, що дизайнерська практика має відбуватися на підґрунті наукових здобутків з інженерних і технічних наук, тому що дизайнер повинен уміти використовувати знання та навички для того, щоб доводити свій проект до реалізації і створення реального об'єкту дизайну [6, с.3]. У науковій літературі можна виокремити дослідження стосовно конструктивно-художньої діяльності студентів як технології розвитку конструктивних і формотворчих умінь.

Важливо для нашого дослідження виокремити у зазначеному положенні складові художньо-конструктивної діяльності: елементи креслення (як технічну графіку і спосіб проєкціювання об'єктів), точне формулювання задумів (графічно-пошукове формотворення, геометральна складова, композиційна єдність), які мають бути у поєднанні з технічною і художньою формою і грамотно візуалізовані у вигляді ескізу (конструктивний рисунок) та володіння знаннями і практичними навичками зображення з урахуванням перспективних скорочень (та способів графічного відтворення форми об'єктів з урахуванням характеру освітлення та згідно правил тінеутворення).

Розглянемо місце і положення дисципліни “Креслення” у сучасній фаховій дизайн-освіті.

Як навчальна дисципліна креслення закладає підґрунтя для ефективного аналізу форми, а також специфічних властивостей та конструктивних особливостей виробів та їхніх окремих складників, розвиває здатність до просторових перетворень уявних об’єктів, що є необхідним кроком під час композиційної організації будь-яких форм та об’єктів, а також для вирішення практичних завдань на різних етапах дизайнерської діяльності.

Словник-довідник дизайн-термінів [2] дає кілька визначень поняття “креслення”. Серед яких знаходимо, що креслення – це “проєкційне зображення предметів у масштабі на певному носії інформації (папері, кальці, плівці, виконане засобами комп’ютерної техніки) за допомогою графічних символів – точок, відрізків прямих в кривих ліній, символів, умовних позначень тощо. Різновиди креслення – технічний рисунок, архітектурний рисунок, ескіз, схема” [2, с. 207], “креслення ескізного проєкту – початковий етап роботи над проєктом, який втілює певну дизайнерську чи архітектурну ідею. Креслення ескізного проєкту має містити зображення об’єкта (виробу чи споруди), текстову частину, розміри і написи, необхідні для розуміння конструктивної будови об’єкта, назви його складових частин та дані про їх кількість, технічні характеристики, матеріали, з яких вони мають бути виготовлені, принцип роботи тощо. Розрізняють також креслення габаритне, креслення загального вигляду, креслення робоче, креслення складальне [2, с. 207].

Традиційно креслення вважають одною з шкільних дисциплін у старшій школі. Численні дисертації останніх десятиріч, в яких розглядається графічна діяльність як засіб розумового розвитку школярів (Щетина Н. П., 2002р.), де досліджується розвиток технічного мислення у процесі вивчення креслення (Райковська Г. О., 2003), наукові пошуки, присвячені сучасним методикам викладання креслення для активізації мисленевої діяльності учнів (Голіяд І. С., 2005) та дидактичним умовам активізації мислительної діяльності учнів (Бондар Н. О., 2006), уявним просторовим перетворенням у графічній діяльності на уроках креслення (Кільдеров Д. Е., 2007), навчально-методичним комплексам та методам тестування (Селезень В. Д., 2009; Вересоцька Н. І., 2010), розвитку творчих здібностей школярів при виконанні графічних завдань з

креслення (Брехунець А. І., 2011), на жаль, здебільшого лишаяються поза увагою освітян сучасної української школи. Не через низький рівень дослідженості піднятих проблем, а через той факт, що креслення зникає із шкільної програми. У свою чергу цим зумовлено майже повна відсутність початкової графічної підготовки у абітурієнтів та помітне пониження рівня володіння шкільною геометрією, внаслідок чого гальмується розвиток просторової уяви та формування власного досвіду уявних просторово-проєкційних перетворень об'єктів, стримується розвиток дизайнерського мислення.

За результатами опитування, які проводились у 2017/2018 [9, с.44] та 2018/19 навчальних роках сумарно трохи більше 18% студентів (42 з 230), котрі навчалися у Коледжі КНУТД (Київ), та двох Запорізьких закладах (ЗТЕК ЗНУ та коледжі КПУ) дали позитивну відповідь на питання, чи викладався у їхній школі навчальний предмет Креслення.

У 2021 році подібним опитуванням було охоплено 231 студента з двох коледжів КНУТД – ВСП “Фаховий коледж мистецтв та дизайну КНУТД” (Київ) та ВСП “Чернігівський фаховий коледж інженерії та дизайну КНУТД” (Чернігів). Позитивну відповідь дали 20 студентів, що становить 8,7%, ще семеро (3%) не змогли пригадати, у решти студентів – 204 майбутніх дизайнерів – креслення у школі не викладали. Тобто 88% студентів вперше знайомляться з цим способом передавання інформації про фізичні об'єкти, предмети чи механізми та їхні складники лише під час навчання в коледжі.

Звернемось до навчальних планів окремих закладів фахової передвищої освіти, де готують майбутніх дизайнерів.

Фаховий коледж мистецтв та дизайну КНУТД (Київ): у навчальному плані майбутніх графічних дизайнерів та дизайнерів інтер'єру на 2015/16 навчальний рік навчальний рік ця дисципліна мала назву “Основи креслення і нарисної геометрії” і була віднесена до блоку природничо-наукової підготовки. Загальний обсяг становив 108 годин, з яких половина (54 години) були віднесені на самостійну роботу студента, а залишкові 54 години розподілялись між першим та другим семестрами відповідно як 24 та 30 годин. У 2018/19 навчальному році загальний обсяг навантаження склав 60 годин, з яких 20 годин були віднесені на самостійну роботу студента, а залишкові 40 годин порівну розподілені між першим та

другим семестрами – по 20 год. Станом на 2021/22 навчальний рік студенти-першокурсники, які опановують освітньо-кваліфікаційний рівень фахового молодшого бакалавра - і графічні дизайнери і дизайнери інтер'єру – вивчають “Основи креслення і нарисної геометрії/ технічний рисунок*” уже як дисципліну з блоку спеціальних курсів.

У Чернігівському фаховому коледжі інженерії та дизайну КНУТД предмет має назву “Основи креслення і нарисної геометрії”, на 2018/19 навчальний рік навантаження у навчальному плані графічних дизайнерів складало 108 годин, і дисципліна викладалась на другому курсі (3 та 4 семестри). У 2021/22 навчальному році навантаження скоротилося до 70 годин, з яких 10 лекційних, і 60 практичних. Дисципліну викладають у блоці вибірково-обов'язкових циклу загальноосвітньої підготовки.

У Запорізькому електротехнічному фаховому коледжі національного університету “Запорізька політехніка” у 2018/19 навчальному році предмет мав назву “Основи креслення і нарисної геометрії”, входив до циклу науково-природничої підготовки та його навантаження у навчальному плані становило 90 годин, з яких 18 було віднесено на самостійну роботу студента, а залишкові 72 години розподілялися між 4-м та 5-м семестрами. (Інформація щодо 2021/22 навчального року поки відсутня).

У Дніпропетровському коледжі технологій і дизайну у 2021/22 навчальному році майбутні дизайнери одягу вивчають “Основи креслення і нарисної геометрії” як дисципліну з блоку Загальноосвітньої підготовки та як інтегративну складову з обов'язкових компонентів циклу загальної підготовки. За обсягом це 90 годин, з яких 44 винесено на самостійну роботу, а залишкові 46 – вивчаються у другому семестрі першого курсу.

Отже, тенденція досить виразна. Ймовірно, причини скорочення навчального обсягу годин з Креслення пов'язані не тільки з переконанням, що у сучасних виробничих процесах більшість технологічних креслень виконуються за допомогою комп'ютерів. Припускаємо, що асоціативний зв'язок між процесом креслення “вручну” (який в постіндустріальну добу цифровізації комусь може здаватись архаїчним) та недавнім індустріальним минулим суспільства теж може впливати на зниження цікавості до дисципліни. Зрозуміло, що проектні креслення сучасні дизайнери виготовляють за допомогою комп'ютерних програм відповідних спеціалізо-

ваних напрямів, які майбутні дизайнери засвоюють на заняттях з “Комп’ютерного проєктування” та інших дисциплін з блоку професійної та практичної підготовки. Але, серед основних завдань графічної підготовки з креслення – формування і розвиток у майбутнього дизайнера графічно-конструктивного мислення, що інтегрує певні аспекти просторового, образного, візуального, алгоритмічного мислення, здатність до абстрагування, до аналізу і синтезу уявного чи реального просторового об’єкту.

Просторове мислення ґрунтується на просторовій уяві, спільне формування і розвиток яких відбуваються у процесі навчання графічного та геометричного моделювання об’єктів та власне тривимірного простору. Ці навички разом із вміннями малювання з натури дають добрий результат в ескізуванні власних задумів.

Також попередньо засвоєний курс з основ креслення і нарисної геометрії дозволяє сформувати у студентів базові знання про стандарти оформлення креслеників, про способи проєкціювання, та закласти підґрунтя для ефективного аналізу форми, а також специфічних властивостей та конструктивних особливостей виробів та їхніх окремих складників. Але відсутність попередньої графічної підготовки (у школі) вимагає більшість навчального матеріалу викладати під час аудиторних занять.

Другою причиною можемо назвати проблему адаптації класичних підручників до навчальних програм з креслення майбутніх дизайнерів. Найбільш доступними і поширеними у бібліотеках коледжів є шкільні підручники (для 8, 8-9, 10-11 класів) за авторством В. К. Сидоренка, у деяких з яких є безкоштовні електронні онлайн-версії, що робить їх ще більш привабливими для використання.

Але реальне календарне і тематичне планування навчальної програми дисципліни “Креслення” у фаховому коледжі узгоджується з календарним планом професійної підготовки майбутнього дизайнера, що повинно забезпечувати змістово-часову синхронізацію навчальної програми з реальним навчальним процесом. При використанні означених видань привертає увагу невідповідність програмного і змістовного наповнення шкільних підручників до обсягу годин, передбачених навчальним планом на опанування майбутніми дизайнерами цієї дисципліни у кожному конкретному навчальному закладі.

Другий важливий момент – цілісна шкільна програма передбачає широкий світоглядний розвиток підлітка, з потенційними профорієнтаційними векторами подачі матеріала, що проявляється в потужному машинобудівному спрямуванні завдань та прикладів. Це може бути надзвичайно корисною інформацією під час роздумів про вибір майбутньої професії (скажімо, з інженерної галузі), але використання таких видань у фаховій дизайн-освіті вимагає від викладачів цієї дисципліни творчого і гнучкого підходу до формування власної бази прикладів і завдань з кожної теми.

Погоджуємось із Н. Дорошенко [3], що за нинішніх умов модернізації професійної освіти та повної академічної автономії навчальних закладів навчальна програма дисципліни “Креслення” повинна зберігати структурну сталість і одночасно з цим набувати змістово-процесуальної гнучкості (мобільності), бо саме таким чином може бути забезпечено життєздатність та ефективність навчальних програм, що проявляється у зовнішній незмінності її тексту (декларативно-описової частини) та варіативності прояву її конкретно-змістового наповнення. Ключовим мотивом модернізації дисципліни “Креслення” є швидке, мобільне й адекватне реагування її змісту та організації навчального процесу на зміни вимог ринку праці до дизайнерів. Базовими для успішного навчання креслення є системна інтеграція нарисної геометрії та геометричного моделювання, які породжують графічне моделювання у цілісну модель дизайн-освіти.

Висновки. Обґрунтовано підстави для оновлення змісту навчальної дисципліни “Креслення” та навчальних посібників згідно стандартам дизайн-спеціальності та з урахуванням академічної автономії навчальних закладів. Діяльність майбутнього дизайнера з “уявлювання”, крім створення образу та його виразного “бачення”, тісно пов’язана із вмінням видозмінювати та ефективно перетворювати уявні об’єкти, з подальшою візуалізацією ймовірних рішень. Постійне створення нових та вдосконалення вже існуючих об’єктів дизайну передбачає розвинене вміння уявлення та оперування уявними образами. Розглянуто художньо-конструктивну компетентність як інтегративну частину професійної компетентності дизайнера. Найважливіші позиції у розвитку художньо-конструктивної компетентності лежать в організації інтеграції педагогічних, методичних, технічних і мистецтвознавчих знань,

дидактичні принципи наочності сучасного навчання та постійний пошук і впровадження інноваційних технологій, принципів, методів і форм навчання майбутніх дизайнерів потребують оновлення інтегративного змісту навчання спецдисциплін та формування поглиблених фахових знань.

Розвиток художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів в умовах мистецького коледжу повинен ґрунтуватись на систематичних і регулярних вправах як з умовними, уявними чи віртуальними об'єктами, так і на зображально-дослідницькій взаємодії із фізичними речами. Відсутність чіткої наукової теорії і орієнтовної методичної системи розвитку художньо-конструктивної компетентності студентів зумовлює протиріччя між соціальним запитом на творчого фахівця і реальним рівнем розвитку художньо-конструктивних умінь і конструктивного мислення майбутніх дизайнерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Стандарт фахової передвищої освіти 022 «Дизайн»* URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Fakhova%20peredvyshcha%20osvita/Zatverdzheni.standarty/2021/06/23/022.Dizayn.23.06.pdf> (дата звернення 2021 року).

2. *Дизайн: словник-довідник*. Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України; Київ: Фенікс, 2010. 384 с.

3. Дорошенко Н. І. (2008) *Конструювання навчальної програми предмета «Будівельне креслення» для ПТНЗ Професійно-технічна освіта В.(3)*. С. 23-25. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/6321> (дата звернення 2 лютого 2021 року)

4. Каленський А. А. *Фахова передвища освіта: концептуальні засади стандартизації підготовки молодших спеціалістів* Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2017. В.277. С. 101-105. URL: http://nbuv.gov.ua/ujrn/nvnauped_2017_277_19 (дата звернення 2 лютого 2021 року).

5. Корсунський В. О. *Методика навчання майбутніх дизайнерів основ формотворення у процесі вивчення фахових дисциплін [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Респ. вищ. навч. закл. «Крим. гуманіт. ун-т»*. Ялта, 2012. 257 с.

6. Корсунський В. О. *Основи формоутворення. Методика навчання основ формоутворення у процесі вивчення фахових дисциплін* : навч.-метод. посіб. каф. образотвор. мистецтва і дизайну. Дніпропетровськ : Акцент, 2014. С.

7. Тименко В. П. *Початкова дизайн-освіта теорія і практика формування конструктивних умінь особистості*: монографія. Київ, Педагогічна думка, 2009. 381 с.

8. Шкарупа Г. М. *Варіативність траєкторій розвитку художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів в умовах мистецького коледжу*. Міжнародна науково-практична конференція. Глухів, 2018. С. 183-185

9. Шкарупа Г. М. *Формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів на заняттях з креслення*. «Педагогіка: традиції і інновації». Херсон: Издательский дом «Гельветика», 2017. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/ped/20feb2017/51.pdf> (дата звернення 27 лютого 2021 року).

REFERENCES

1. Standart fakhovoji peredvyshhoji osvity 022 "Dyzajn" /Rezhym dostupu:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/Fakhova%20peredvyshcha%20osvita/Zatverdzeni.standarty/2021/06/23/022.Dizayn.23.06.pdf>

2. Dyzajn: slovnyk-dovidnyk / In-t problem suchasn. myst-va NAM Ukrainy; Za red. M. I. Jakovljeva; Uporjad.: Ju. O. Ivanchenko, O. I. Vavryk, O. Gh. Brosalina ta in.; Redkol.: V. D. Sydorenko (gholova), I. D. Bezghin, Gh. I. Veselovsjka ta in. Kyjiv: Feniks, 2010. 384 p.

3. Doroshenko, N.I. (2008) Konstrujuvannja navchalnoji prohramy predmeta "Budiveljne kreslennja" dlja PTNZ Profesijno-tekhnichna osvita (3). stor. 23-25.SSN 48764 URL <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/6321>

4. Kalensjkyj A. A. Fakhova peredvyshha osvita: konceptualjni zasady standartyzaciji pidgotovky molodshykh specialistiv / A. A. Kalensjkyj // Naukovyj visnyk nacional'nogho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannja ukrainy. Serija : Pedagoghika, psykholohija, filosofija. - 2017. - vyp. 277. - s. 101-105. - rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/ujrn/nvnau_ped_2017_277_19.

5. Korsunskyj V.O. Metodyka navchannja majbutnikh dyzajneriv osnov formotvorennya u procesi vyvchennja fakhovykh dyscyplin [Tekst] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Korsunskyj Viktor Oleksijovych ; Resp. vyshh. navch. zakl. "Krym. ghumanit. un-t". - Jalta, 2012. - 257, [5] ark. : rys. - Biblioghr.: ark. 244-257.

6. Korsunskyj V.O. Osnovy formoutvorennya. Metodyka navchannja osnov formoutvorennya u procesi vyvchennja fakhovykh dyscyplin [Tekst] : navch.-metod. posib. / V. O. Korsunskyj ; Dnipropetr. nac. un-t im. Olesja Ghonchara, Kaf. obrazotvor. mystectva i dyzajnu. - Dnipropetrovsjk : Akcent, 2014.

7. Tymenko V.P. Teoretychni i metodychni osnovy formuvannja konstruktyvnykh uminj v uchniv pochatkovykh klasiv [Tekst] : dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.02 / Tymenko Volodymyr Petrovych ; In-t pedaghohiky APN Ukrainy. - K., 2010. - 520, [13] ark. : rys., tabl. - Biblioghr.: ark. 476-520. .

8. Shkarupa Gh.M. Variatyvnistj traektorij rozvytku khudozhnjokonstruktyvnoji kompetentnosti majbutnikh dyzajneriv v umovakh mystecjkogho koledzhu // «Aktualjni problemy tekhnologichnoji i profesijnoji osvity» Mizhnarodna naukovopraktychna konferencija (Ghluhiv 22-23 travnja 2018 r.) mater. Dopovidej ta vystupiv. – Ghluhiv, 2018. – S. 183-185

9. Shkarupa Gh. M. Formuvannja profesijnoji kompetentnosti majbutnikh dyzajneriv na zanjattjakh z kreslennja [Tekst] / Gh. M. Shkarupa // «Pedaghohyka: tradycyy y ynnovacyy» (gh. Zaporozh'je, 17-18 fevralja 2017 gh.). – Kherson : Yzdateljskyj dom "Gheljvetyka", 2017 URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/ped/20feb2017/51.pdf>

Ganna Shkarupa

THE POSITION OF THE DRAWING DISCIPLINE IN THE DEVELOPMENT OF ARTISTIC AND CONSTRUCTIVE COMPETENCE OF FUTURE DESIGNERS

The modern labor market anticipates that the specialist has the ability to respond more flexibly and creatively to the emergence of new technologies and also anticipates the ability to quickly adapt to updated production processes. This requires from designers high professionalism, which is revealed in the artistic and constructive variability of

their proposed solutions. The integrative competence of a designer is formulated in the Standard as the ability to solve typical specialized problems and practical problems in the field of design or in the learning process, which requires the application of design provisions and methods and is characterized by a certain uncertainty. [1]. Effective organization of the educational process on the basis of the requirements of future professional activity, which involves the creation of new design objects, requires the integration of professionally-oriented educational tasks into the content of general education disciplines. This is especially true of an object such as a drawing. This will generally contribute to the development of artistic and constructive competence. However, in recent years, "Drawing" - as a school discipline - is rapidly disappearing from the list of required. Under the current conditions of modernization of professional education, the curriculum of the discipline "Drawings" has a double requirement - structural stability and content-procedural flexibility (mobility), which increases the importance of balanced content of curricula for teachers of higher education. Especially those where future designers are trained.

Key words: *future designers, basics of drawing, artistic and constructive competence, professional college, higher education.*

Дата подання рукопису: 30 березня 2021 р.

Дата прийняття до друку: 13 травня 2021 р.